

Інтернет є середовищем, що містить інші засоби масової інформації [3, с. 16].

Завдання учителя – навчити молодь шукати інформацію в Інтернеті, аналізувати, оцінювати та синтезувати її, аналізувати факти, віднайти логіку їхнього поєднання і водночас створювати нові знання та ділитися ними з іншими.

Список використаних джерел

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л. А. Найдюнової, М. М. Слюсаревського. Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. Київ. 2016. 16 с.
2. Сергієнко І. Формування медіакомпетентності сучасного вчителя іноземної мови. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2021. [Том 2 № 2 \(101\)](#). С. 175- 191.
3. Morbitzer J. Edukacja wspierana komputerowo a humanistyczne wartości pedagogiki. Kraków. Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej. 2007. 380с.

Oksana Kravchuk,

*Doctor of Pedagogical Sciences
professor at the Department of Pedagogy and Educational Management
Odessa Regional Academy of In-Service Education,
Odessa, Ukraine*

MEDIA EDUCATION IN THE FORMATION OF TEACHERS' KEY COMPETENCES

Key words: media education, information, competences, competence formation, media literacy

Муковіз Олексій Павлович,

*доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри дошкільної та початкової освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»,
м. Одеса, Україна*

<https://orcid.org/0000-0001-9262-9209>
alexsmukovoz@gmail.com

ВПЛИВ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА РІВЕНЬ РОЗВИТКУ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Ключові слова: система дистанційного навчання; методична компетентність; експериментальна група; майбутні учителі

початкової школи; викладачі; педагогічний експеримент; дистанційне навчання; діагностика.

Основні вимоги до сучасного вчителя відображені у ключових нормативних документах, таких як Закони України «Про освіту» і «Про вищу освіту», Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття), Національна стратегія розвитку освіти України до 2021 року, а також у Концептуальних засадах розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. У зв'язку з цим методична підготовка майбутніх учителів початкової школи та їх компетентнісний розвиток нерозривно пов'язані з їх здатністю до самостійної пізнавальної діяльності.

У своєму дослідженні ми оцінювали ефективність впровадження розробленої нами системи дистанційного навчання майбутніх учителів початкової школи [1] у розвитку їх методичної компетентності з урахуванням порівняльного методу наукового дослідження. Його суть полягає в порівнянні результатів констатувального етапу з формувальним під час педагогічного експерименту.

Одним з основних завдань нашого дослідження було експериментально перевірити вплив системи дистанційного навчання на розвиток методичної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Кількість учасників педагогічного експерименту залишалася незмінною, так само як і кількість респондентів, задіяних на констатувальному етапі (три експериментальні групи (ЕГ) – 960 осіб [2]).

Під час педагогічного експерименту було запроваджено:

1. Підсистему методичного розвитку організаторів дистанційного навчання, доступну за посиланням <https://sno.udpu.edu.ua>.

2. Навчально-методичну підтримку процесу формування готовності майбутніх учителів початкової школи до дистанційного навчання за допомогою електронних навчальних курсів «Інформаційно-комунікаційні технології в початковій освіті» та «Основи дистанційного навчання в початковій освіті», доступних

за адресою <http://dls.udpu.edu.ua>. Респондентам експериментальної групи було запропоновано проходження цих курсів. У той же час, у контрольних групах використовувалася традиційна система навчання, включаючи стандартні курси, що не орієнтовані на дистанційне навчання..

3. Систему дистанційного навчання для майбутніх учителів початкової школи [1].

Освітній процес складався з трьох основних етапів: орієнтовна очна сесія, дистанційне навчання і підсумкова екзаменаційна сесія.

На етапі формування педагогічного експерименту застосовувалися аналогічні методи діагностики розвитку методичної компетентності майбутніх учителів початкової школи, що використовувалися на етапі констатації (теоретична та педагогічна підготовка майбутніх учителів початкової школи до фахової діяльності) [2].

Маючи кваліметричні показники за методами діагностики виявлених рівнів розвитку методичної компетентності майбутніх учителів початкової школи за діагностичними блоками, ми співвіднесли суми отриманих балів у відповідну складову компетентності із загальною кількістю набраних балів та перевели у відсотки, які було вираховано за формулою 1:

$$P = \frac{\sum_n}{\sum_m} \times 100\%, \quad (1)$$

P – рівень розвиненості методичної компетентності,

$\sum_n$ – загальна сума балів,

$\sum_m$ – максимальна сума балів.

Після цього було проведено аналіз результатів з метою визначення компонентів, які потребують більшої уваги. Для статистичного аналізу отриманих даних використовувалися електронні таблиці Microsoft Excel.

Проведений аналіз даних показує, що після впровадження відповідної моделі майбутні учителі початкової школи в експериментальних групах майже не мають низького рівня

теоретичної підготовки (у середньому 5,6 %). Проте зросла кількість студентів із достатнім рівнем (на 5,0 %) та високим (на 3,9 %).

Отримані результати свідчать про те, що учасники експериментальних груп краще засвоїли теоретичні знання, які є стійкими та комплексними. Крім того, зростання рівня достатньої та середньої теоретичної підготовки вказує на здатність майбутніх вчителів початкової школи свідомо використовувати свої професійні теоретичні знання, систематично проявляти самостійну пізнавальну діяльність, а це в свою чергу розширює їх педагогічний потенціал і спонукає до активного пошуку нових шляхів пізнання та осмислення інформації.

Статистичні дані, отримані під час вихідного та вхідного тестування за теоретичним блоком, переконливо підтверджують, що впроваджена нами система дистанційного навчання для майбутніх учителів початкової школи є дієвою.

Ще одним показником успішності нашої дослідно-експериментальної роботи є позитивні зміни в рівнях розвиненості методичної компетентності майбутніх учителів початкової школи за педагогічним блоком. Схожу динаміку, що спостерігалася при аналізі теоретичного блоку, можна побачити й у педагогічній підготовці учасників експериментальних груп: високий рівень в середньому підвищився на 5,0 %, достатній – на 3,0 %. Майже відсутнім став низький рівень – 5,4 %.

Дані демонструють перевагу достатнього та середнього рівнів розвитку методичної компетентності серед студентів закладів вищої освіти у всіх визначених блоках. Це підтверджує ефективність впровадження розробленої нами системи дистанційного навчання для вчителів початкової школи. Отримані результати свідчать, що учасники експериментальних груп мають значно кращі можливості для практичного застосування та ефективної адаптації своїх знань та умінь у вирішенні конкретних педагогічних завдань. Це стосується порівняння, аналізу, синтезу, узагальнення, систематизації та прогнозування. Зростання рівня педагогічної підготовки учасників експериментальних груп

свідчить про позитивні зміни у розвитку методичної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Вони проявляють здатність до перетворення професійного та життєвого досвіду на більш високому рівні, ніж просте репродукція.

Для остаточного підтвердження результативності експерименту необхідно порівняти дані експериментальних груп на констатувальному та формуальному етапах, використовуючи критерій Пірсона для теоретичного, педагогічного блоків та загального рівня розвиненості методичної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Емпіричні значення критерію для ЕГ 1 складають відповідно 19,25; 12,07; 16,11; для ЕГ 2 – 17,58; 18,78; 18,93; для ЕГ 3 – 18,84; 18,39; 19,47. Виявлені розбіжності між експериментальними та контрольними групами можна вважати значущими.

Це перевищує критичне значення $\chi^2_{кр.} = 7,81$ для ступеня свободи $\nu = 3$ та $\alpha = 0,05$.

Використання критерію Пірсона для порівняльного аналізу між отриманими та критичними значеннями за кожним з показників дозволило зробити висновок про ефективність впровадження розробленої системи дистанційного навчання для вчителів початкової школи. Це підтверджують результати педагогічного експерименту.

Список використаних джерел

1. Муковіз О., Веремієнко В., Мельничук В. Система дистанційного навчання вчителів початкової школи: теоретичні засади. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи: зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Умань, 2019. Вип.1. С. 85–93.
2. Муковіз О. Експериментальна перевірка рівня розвитку професійно-педагогічної компетентності вчителів початкової школи. *Проблеми підготовки сучасного вчителя: збірник наукових праць*. Умань, 2021. Вип. 1 (23). С. 42–50. DOI: [https://doi.org/10.31499/2307-4914.1\(23\).2021.232756](https://doi.org/10.31499/2307-4914.1(23).2021.232756).

Mukoviz Oleksii,

*Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Department of Preschool and Primary Education*

*Odesa Regional Academy of In-Service Education of the Odesa Regional Council,
Odesa, Ukraine*

**INFLUENCE OF THE DISTANCE LEARNING SYSTEM ON
THE DEVELOPMENT LEVEL OF METHODOLOGICAL
COMPETENCE OF FUTURE PRIMARY SCHOOL
TEACHERS**

Keywords: distance learning system; methodological competence; experimental group; future primary school teachers; teachers; pedagogical experiment; distance learning; diagnostics.

Оре Ірина Володимирівна

*здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня,
Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради,
м. Одеса, Україна*

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=oIy6hCYAAAAJ,alenirinaore10022018@gmail.com>

**ФЕНОМЕН КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Ключові слова: конкурентоспроможність, професійний саморозвиток, педагогічні працівники

У сучасному світі, де динаміка змін вимагає адаптації на кожному кроці, конкурентоспроможність трансформувалася з економічної категорії в універсальний принцип життя. Ця тенденція не оминає й освітню сферу, де вона набуває особливої ваги в контексті педагогічної діяльності в ЗЗСО. Забезпечення високого рівня конкурентоспроможності перетворюється на складне завдання, що охоплює не лише готовності вирішувати поточні завдання, але й здатності передбачення майбутніх змін та викликів.

Вивчення феномену конкурентоспроможності педагогічних працівників у сучасних умовах є актуальним, оскільки допомагає розкрити необхідні компетенції та компетентності, які дозволять педагогу не просто адаптуватися до сучасних вимог освітнього процесу та ринку праці, але й успішно конкурувати на ньому,